

Umetnost in mediji

UMETNOST V MEDIJIH

Kritika glasbene industrije

Punk

Imanentni cinizem

izjava o spoštovanju avtorskih pravic

- all materials presented under fair use for educational purposes, copyright reserved by the original owners.
- THE USE OF ANY COPYRIGHTED MATERIAL IS USED UNDER THE GUIDELINES OF "FAIR USE" IN TITLE 17 & 107 OF THE UNITED STATES CODE. SUCH MATERIAL REMAINS THE COPYRIGHT OF THE ORIGINAL HOLDER AND IS USED HERE FOR THE PURPOSES OF EDUCATION, COMPARISON, AND CRITICISM ONLY.
- NO INFRINGEMENT OF COPYRIGHT IS INTENDED

Prevod izjave o spoštovanju avtorskih pravic

- vse vsebine predstavljene v okviru pravične uporabe za izobraževalne namene, avtorske pravice zaščitene za izvirne avtorje
- RABA VSEH AVTORSKO ZAŠČITENIH VSEBIN V OKVIRU NAVODIL “PRAVIČNE UPORABE” IZ 17 IN 107 ČLENA ZAKONA ZDA. TAKE VSEBINE OSTANEJO AVTORSKA LASTNINA IZVIRNIH NOSILCEV IN JE NA TEM MESTU V PORABI SAMO ZA NAMENE IZOBRAŽEVANJA, PRIMERJAVE IN KRITIKE.
- NI NAMENA KRŠENJA ZAŠČITE AVTORSKIH PRAVIC

Zajtrk na travi

- **Manet, Malcolm McLaren in BowWowWow:**
  - *See Jungle! See Jungle! Go Join Your Gang Yeah, City All Over! Go Ape Crazy! (1981)*
- **Punk - svet, Slovenija**
- **Provokacija (Žižek)**
- **Mehanizmi kritike**

Piknik

Fotografija in narava

Piknik

- Piknik - družbena dejavnost, način družbene organizacije, v katerem aktivno sodelujejo vsi vpleteni.
- Je družbena institucija
- Obstoje, kulturna oblika, reprodukcija in notranja organizacija piknika
- - so zagotovljeni skozi sodelovanje ljudi na piknikih.

Kodirani

- Pikniki so visoko kodirani: - s časom (prosti čas); - prostorom (dežela); - dejavnostjo (jedenje in gledanje); - in s svojimi znaki (odeje, plastičen pribor, ...)
- Obstaja PRAVI način, kako imeti piknik, vendar tega nihče ne usmerja, in četudi so vsi pikniki enaki, je vsak piknik nekaj posebnega.
- Vsak lahko iz zakladnice znanja vzame kolikor hoče, kakor pogosto hoče.

Piknik kot medij

- Piknik kot družbena ustanova
- NI množični medij, kot se to običajno razume, čepav je družbeno vseprisoten, in se ne ozira na kulturne, zgodovinske in demografske razlike
- Obenem je ritual porabe prostega časa, v kateri sodelujejo iste enote ljudi - družina, prijatelji - enako kot pri popularnih medijih.
-
- Piknik zato dvoumna kategorija - JE medij in NI medij hkrati.

izvor

- PIKNIK - iz francoske besede piquenique
- V britanskem Oxford English Dictionary se pojavi okrog 1800 kot “modna družbena zabava, za katero vsak udeleženec prispeva del prehrane”
  - !!!FOTOGRAFIJA
  - Približno v tistem času - 1802 - Thomas Wedgwood odkril, kako zabeležiti svetlobo na površinah, prekritih s srebrovim nitratom - začetki fotografije.

Izlet na podeželje

- Kasneje se je opredelitev piknika spremenila
- Prej - individualni prispevki
- Zdaj - pomembno, da je to
- “prijetna zabava, ki vključuje izlet na nek kraj na podeželju...”

“dom”

- PIKNIK kot izlet v naravo - iz istega časa kot “dom”
- Zasebna domena proizvedena - načrtovana - kot del nacionalnih politik (zah. Evr. 19. stol)
- Tudi množična komunikacija vključena v ta proces
- radio, kasneje fotografija, pa potem TV - oblikujejo ideologijo nemobilnosti - ideologijo tega, da ostaneš doma
- In od tam - hodiš na izlet, PIKNIK - v naravo

Divji v naravi

(ovitek plošče Bow Wow Wow z
Manejevim Zajtrkom na travi)

Album

- See Jungle! See Jungle! Go Join Your Gang
Yeah, City All Over! Go Ape Crazy!
- izšel 1981
- Prvi album skupine Bow Wow Wow
- nastala iz skupine Adam and the Ants in pevke
Annabelle Lwin, ki jo je odkril Malcolm McLaren

Malcolm McLaren

- manager Bow Wow Wow
- pred tem bil manager Sex Pistols
- Neke vrste - oče punka (kasneje, kaj je to pank)
- “Odkril” Annabelle Lwin, ki bila takrat še najstnica, tako”sestavil” nov bend
- PRVI NASTOP - nov ovitek

annabella Iwin

- <http://www.youtube.com/watch?v=f1gAryoEhLA&feature=related>
- (prevod na listu)

malcolm mclaren

- <http://www.youtube.com/user/macatac#play/all/uploads-all/0/a7eMT6c10JI>
- (prevod na listu)

Zajtrk na travi

- Album zaslovel zaradi naslovnice
- avtor fotografije na naslovnici bil Andy Earl
- fotografija natančna rekonstrukcija slike Zajtrk na travi, Le Dejeuner sur L'herbe, znamenite impresionistične slike Edgarja Maneta
- Sporno to, da pevka Annabella Lwin na fotografiji ni bila oblečena

mladoletna

- Formalno - problem, da je bila na fotografiranju sama, brez uradno določene spremljevalke, saj je imela šele 15 let.
- Njena mati Amie Dunn - Lewin
- nasprotovala objavi, češ da je bila njena hči
- “upodobljena kot spolni objekt, brez njene predhodne vednosti”.

posledice

- uničili večino negativov
- Toda - fotografija se je vseeno pojavila v nekaterih časopisih (Los Angeles Times, London Sun in The Face)
- pa tudi na nekaterih ovitkih plošče
- Kasete - vključevala niz fotografij z naslovom Your Cassette Pet - s fotografijami članov benda, tudi avtorja Andyja Earla.

Nasproti si stojita

- Edgar Manet - slikarski mojster visoke kulture
- Malcolm McLaren - ki že takrat slovel kot “veliki rok'n'roll švindler” - kritik in koristnik monopolističnih glasbenih založb.

Imanentni cinizem

- Kot manager Sex Pistols
  - uporabljal punk za kritiko glasbene industrije od znotraj
  - iz nasilja naredil umetniško obliko
  - in ga kritiziral kot osnovo politike.
-
- pokazal na “immanentni cinizem” oblasti (Žižek)
  - oblast kritiziral s tem, ko je vzel resno njene metode

provokacija

- Druga taka provokacija, poleg nasilja - bila spolnost.
- Ko McLaren začel z Bow Wow Wow, je bila njihova prva skladba - Sexy Eiffel Tower
- pela jo je takrat 14-letna Annabella Lwin

- Prvi album bil mišljen z naslovom Go Wild in the Country (torej himna erotizacije piknika)
- ..spremenili v See Jungle!.... po tistem, ko je ovitek imel težave (eni pravijo, da zato da bi se maščeval DJem radijskih postaj, ki so radi govorili čez komade)

razmislek

- Bow Wow Wow piknik Zajtrk na travi ni nedolžna vaška idila
- je javna provokacija
- Lahko jo razumemo kot del McLarenove javne podobe zabavljača, ki ponuja sporne stvari na poročju glasbe, stila in kulturne politike
- ...provocira s stvarmi, ki nimajo enega pomena, ki jih je mogoče razumeti različno, to je vloga umetnosti...vzbuja razmislek (da ljudje mislijo s svojo glavo in ne sledijo slepo drugim)

najstniki

- McLarenova politika provokacije ni omejena na tekmovanje z visoko umetnostjo-
- Annabellin piknik vstopa v področje javnosti ne samo zato, da promovira Bow Wow Wow - pač pa tudi najstniško spolnost
- Tako podoba kot glasba albuma sta namenjeni ugodju najstnikov in splošne publike
- ne navijata ne za ne proti seksualnosti, samo kažeta jo vsem pred očmi

protislovje

- Komercialna zabava z manipulativnimi mediji in dvomljivimi metodami
- ni pravi kraj za otroke.
- Toda (kot je to McLaren dobro vedel
- !in mi danes vemo še bolj)
- so ljudje Annabelline starosti glavni trg za ponujeno glasbo.

Izkoriščanje najstnikov

- Popularna glasba temelji na spolnosti
- in to kljub temu, da je velik del njenih fenov zakonsko mladoletnih

- (slovenska scena tipičen primer - od priljubljenosti bendov kot so Turbo Angels,...med otroci, do Kmetije slavnih, ki na sporedu ob 20.00..ali Bitka talentov 2010, kjer zmagal otrok)

Zasebno v javnem

- Poleg tega je spolnost - kulturno kot tudi zakonsko - omejena na zasebno sfero, takorekoč na zakonsko posteljo
- In to - z zakonom, navado in predmestno arhitekturo
- Tako da je javni status popularne glasbe vedno na dvoumni meji
- med varnostjo in škandaloznostjo
- že samo zato, ker je ta glasba javna.

Šibka točka

- Annabellin piknik odkriva šibo točko sodobne kulture
- javni medij (glasbo in ovitek plošče) uporablja za promocijo formalno nelegalnega ugodja (mladoletniške spolnosti),
- ki je v vsaki starosti najbolj privatizirana med vsemi dejavnostmi zasebne sfere
- hkarti pa ena med najbolj reguliranimi.

Politična tema

- Pravica do zasebnosti - na področju seksualnosti - je dolgotrajna politična tema.
- Lahko je dvorezen meč:
- kajti ta pravica, katere pravno priznanje je omogočilo dekriminizacijo homoseksualnosti,
- lahko služi tudi nazadnjaškim silam, da vztrajajo pri zasebnosti
- torej, da odrinejo vsako spolnost, ki ni potrjena monogamna zakonska heteroseksualna spolnost, nazaj v "omaro".

Brez odgovora

- Tako so odrinili tudi samo Annabello Lwin (glej intervju)
- Ostaja vprašanje:
  - - ali je bila politika okrog zajtrka na travi zmaga za ženske (v tem primeru matere)?
  - - ali je zmagala njena lastna pravica do zasebnosti telesa (njenega in hčerinega) proti komercialnemu izkoriščanju s strani manipulativnih managerjev?
  - - ali pa je bila to zmaga nazadnjaških sil proti dejanski, pa regulirani soudeležbi pri spolnosti, glasbi, umetnosti in javni kulturni politiki s strani ljudi, ki so mlajši kot 16 let?

Kritika glasbene industrije

- Ki uporablja najstnike kot glavno publiko
- S tem, da jim ponuja goloto in spolnost
- Hkrati pa, ko ti hočejo goloto in spolnost, temu nasprotuje (immanentni cinizem)

- V tem - provokativnost punka.

Punk

Začetki punka

- Punk je glasbeni žanr, ki se je razvil med 1974 in 1976 v ZDA, Veliki Britaniji in Avstraliji
- Izhaja iz garažnega rocka in drugih podobnih glasb
- punk bendi veljali za ekscesno odstopanje od mainstream rocka 1970ih
- Ustvarjali hitro, ostro glasbo s kratkimi teksti ter političnimi besedili proti establishmentu
- Punk uveljavil naredi sam (DIY, do it yourself) etiko, saj so mnogi bendi sami producirali svoje skladbe in jih distribuiral prek neformalnih kanalov.

Subkultura - upor

- 1976 - Ramones v New York Cityju, Sex Pistols in The Clash v Londonu
- Veljali za avantgardo novega glasbenega gibanja
- Po tistem pank razširil po svetu
- Postal vodilni kulturni fenomen v Veliki Britaniji
- Uveljavil se je v lokalnih scenah, ki so zavračale povezave s mainstreamom
- Razvila s tem povezana subkultura, kot izraz mladinskega uporništva, z značilnim stilom oblačenja in mnogimi anti-avtoritarnimi ideologijami.

Nasledniki

- Začetek 1980ih - še hitrejši in bolj nasilni stili, kot je hardcore in Oi! Prevladali
- Glasbeniki, ki sledili puncku razvijali druge smeri, to začetek post-punka in alternativnega rocka
- Na prehodu stoletji - novi pop punk bendi kot je Green Day
- To dela punk popularen še desetletja po njegovi uveljavitvi

Dokumentarec o punku

- del dokumentarca o zgodovini Rock'n'rolla (The History of Rock 'N' Roll, Vol. 9)
- režija Ted Haymes
- produkcija PBS, 1995

Punk (Haymes, 1995)

- 1. del
- <http://www.youtube.com/watch?v=tCaJOvpQuTA&feature=related>
- 2. del
- <http://www.youtube.com/watch?v=CealrbMP3Zs&feature=related>
- 3. del
- <http://www.youtube.com/watch?v=Esz-UXF1NUg&feature=related>
- 4. del
- <http://www.youtube.com/watch?v=4OhpCW-sSvo&feature=related>

Punk v Sloveniji

- Danes - Niet - Vijolice na Lentu 3.7.2009, Maribor, Slovenia
- <http://www.youtube.com/watch?v=5-0jGhceTtk>
- Ohranjen video - Tožibabe (ženski bend)
- <http://www.youtube.com/watch?v=iGZhZbivU2Y>

glasba

- Punk v Sloveniji oz. v nekdanji Jugoslaviji uderground gibanje
- Nasprotoval napakam socialistične družbe (nezaposlenost, nizek življenjski standard, inflacije, devalvacije, stanovanjski problemi)
- Pankrti - prvi koncert 1977 na Gimnaziji Moste
- Pomembna vloga - Radio Študent, predvajali punk plošče, ki so jih posamezniki prinesli iz tujine.
- nastali so Buldogi, Lublanski psi, Kuzle, Otroci socializma, Čao pičke, Tožibabe, Indusbag, Niet, Sund, O!Kult, Odpadki Civilizacije, Via Ofenziva
- Večina nastopala na zgodnjih festivalih Novega Rocka v Križankah.

scena

- Policija pankerje preganjala (Znamenita Naci Pank afera z I. Vidmarjem zaradi "naci" priponke)
- šok bila že sama pojava punkerja: verige, strgane kavbojke, neti, pasje ovratnice, buleerji ali pa njihovi predhodniki, stari vojaški čevlji, priponke, majice s "čudnimi" slikami in napisi, usnjene jakne, na katere so slogane in imena najljubših skupin pisali kar z Edigsom itd. (wikipedija 😊)
- Zbirališča - disko Študent, disko Spodnja Šiška, Kersnikova 4, lokali (Pod Skalco, Rio, Medex, Union)

alternativa

- Radio študent, Mladina - prva alternativna medija in središče politične opozicije (kritika JLA - Mladina, mamula go home 1985)
- Glasba Laiback (NSK), Borghesia, Videosex
- Video umetnost, performance, gledališče
- O tem govori dokumentarni celovečerni film Staro in novo (avtorja - Zemira Alajbegovič Pečovnik in Neven Korda iz benda Borghesia)
- VIDEO

Kaj je alternativa

- Simpozij ljubljanske alternativne scene
- Mladinski klub Zgornja Šiška
- 4 in 5 november 1984

“immanentna obscenost oblasti”

Slavoj Žižek

Kritika socialistične ideologije

- Žižek:
- “Socialistična ideologija je ideologija, v katero je všteta cinična distanca do nje same.
- Če kdo socialistično ideologijo dobesedno resno vzame, je to že nevarno.”
- Razlog - njena “immanentna obscenost”

Kaj je obscenost

- Slavoj Žižek
- To ni, če nekdo pravilo krši, pa ga ne pozna – npr, nekdo ne ve, da v družbi ne sme hoditi nag, pa vstopi nag - to ni obscenost.
- Tudi ni imanentna obscenost, če nekdo prepoved pozna, pa jo vseeno, na tihem krši in najde v tem užitek.
- Obscenost je šele v tem, da nekdo krši prepoved, pa trdi, da to počenja ravno v imenu prepovedi, ravno v imenu afirmacije prepovedi.

Punk

- Žižek
- Subverzivnost punka ni v tem, da ironizira neko kvazi resnost oblasti,
- ampak nasprotno, da resno uprizori cinizem, ironijo, ki je že v sami oblasti.
- Pozicija pankka je skrajno resna - ironija, cinizem je na drugi strani (na strani oblasti).

Provokativnost punka

- Nasprotoval napakam socialistične družbe (nezaposlenost, nizek življenjski standard, inflacije, devalvacije, stanovanjski problemi)
- Opozarjal na cinizem oblasti
- ki promovira delo kot vrednoto, skrb za vse državljane, enakost, kvaliteto življenja
- Hkrati pa ponuja družbo, kjer nič od tega ni
- Slovenski punk kritičen do socialistične oblasti tako, da "jo je vzel resno" - to temeljna metoda kritike